

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

**Melyik könyvtárban dolgozol?
Milyen számodra fontos jellemzőjét emelnéd ki?**

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete Dr. Szent-Iványi Sándor Unitárius Gyűjteményében. A jelenlegi hosszú elnevezésben benne rejlik egyházunk és könyvtárunk története egyben. Az idén 450 éves magyar alapítású egyház egységét a 20. század történelmének hatása osztotta ketté, így az 1920-as éveket követően az Erdély és a mai Magyarország területén az egyházi életnek is osztódnia kellett. Párhuzamosan alakultak ki gyűjtemények. Így tehát van erdélyi unitárius könyvtár és levéltár és van mindkettőből magyarországi is. A mostani elnevezés a 21. század elején történt újra egyesülést tükrözi. A Dr. Szent-Iványi Sándor Unitárius Gyűjtemény nevet 2014-ben vettük fel.

Mióta dolgozol itt? Hogyan kerültél ide?

1985-től kapcsolódtam be a budapesti unitárius gyülekezeti életbe. 1986-tól hitoktatói, később több cikluson át presbiteri feladatokat is elláttam. Egyik diplomamunkám témájául a magyar nyelvű unitárius sajtó történetét választottam. Kutatómunkám során ismerkedtem meg a budapesti unitárius könyvtárral, a benne található dokumentumokkal. Az akkori, 80 éven felüli könyvtáros engem megismerve bennem látta az ő tevékenysége folytatásának lehetőségét. Rendkívüli volt az elköteleződése. Dr. Kaplayné Shey Ilona azóta is példaképem. Az 1994. évi zsinat választott engem a könyvtár-levéltár élére, s azóta is ezt a feladatot látom el.

Miért, hogyan lettél könyvtáros?

Az iménti válaszom részben lefedi e kérdés

Béres-Muszka Ibolya

megválaszolását, de kiegészíteném azzal, irodalomtudomány – bölcsész diplomával rendelkezem, és előző diplomáim pedagógiai képesítést adtak. A már 25. éve tartó megbízatás arra kötelezett, hogy a Könyvtári Intézet képzésein részt vegyek, és hogy folyamatosan tovább is képezem magam.

Milyen feladatokat látsz el?

A magyarországi unitárius egyházi szervezetben a könyvtár-levéltár 1994 óta összevontan működik, azóta végzem az irányítását. Először én voltam a vezető és beosztott egy személyben. Ha kellett katalogizáltam, olvasószolgálatban a kutatókat segítettem, levéltári tájékoztatást adtam, statisztikákat szerveztem, pályázatot írtam, a gyűjtemény anyagából egyházi kiállítást szerveztem. Most, hogy már van segítségem, kicsit könnyebb távlatokban gondolkodni. Tudástárunk további bővítésén munkálkodom a digitalizálás segítségével.

Milyen kihívásokat tartogat a munkád?

Egy ilyen kisebb egyházi könyvtárban – mint a mienk, alig tízezer kötettel – mindent egy, esetleg két személynek kell végeznie. 1997-ben egyedül pakoltam be-és ki a könyves dobozokat az önálló helyiségbe költözéskor, ugyanis az 1970-es évektől a püspöki irodával egyben voltak a könyvek elhelyezve. 2000 után kaptam egy nyugdíjas szaklevéltárost, akivel el tudtuk kezdeni a levéltári anyag fondrevízióját, így több időm maradt a könyvtárra. Ettől az időszaktól fogva kaptam fizetést, addig térítés nélkül dolgoztam. A katalogizáláshoz is ez után sikerült találnom először könyvtárszakos egyetemi hallgatói segítséget. A 2010-es évek második

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

felében helyiségekkel is bővült az intézményünk, sikerült kutató-olvasószobát kialakítani, a dokumentumokat szakszerűbben elhelyezni és folytatni a megkezdett feltáró-feldolgozó tevékenységet. Könyvtári katalógusunkat a Huntéka rendszerből szolgáltatjuk. A könyvtárba személyesen látogató olvasó az internet terjedése óta nagyon fogy. Történelem, egyháztörténet iránt érdeklődő kutató, szakdolgozata megírását tervező egyetemi hallgató válik nálunk rendszeres olvasóvá. Ezért a forrásaink, dokumentumaink internetes elérhetőségére kell törekednünk, ez a mai kor elvárása. Ugyanakkor a múlt, az eredeti források megőrzése is nagyon fontos számomra.

Milyennek látod a mai magyar könyvtárügyet, benne az egyházi könyvtárak helyzetét?

A magyar könyvtárügy a kultúrán belül egy olyan ágazat, amit kívülről szolgáltatásnak látnak, de belülről nézve meg nem fizethető szolgálat, így aztán nagyon meg sem fizetik a benne dolgozók áldozatvállalását. A könyvtárosként dolgozók aktivitásán, kreativitásán, lelkiismeretén múlik egy adott intézmény eredményessége és nem utolsósorban azon, milyen vezető tartja össze az adott közösséget. Persze az anyagi-fenntartói háttér sokat segíthet a fejlődés lendületén. Az elmúlt negyed évszázad alatt megtapasztaltam, hogy mindezek ellenére nagy szükség van arra, hogy a lelkesedésünket ne veszítsük el, figyeljünk érzékenyen a szakmában folyamatosan zajló változásokra, az olvasói elvárásokra. Minket, egyházi könyvtárakat a különféle (fenntartói, központi költségvetési, szakmai, pályázati) támogatások tudnak fenntartani, anyagi bázisunkat biztosítani. Látszólag sok a segítség, de mire lebontva elkerül egy-egy intézményhez, bizony nagyon kevés marad. Sokszor elgondolkodom azon, hogy hol tartanánk, ha a múlt század közepétől nem kerültek volna háttérbe

az egyházi gyűjtemények... Az EKE-ben hasonló adottságokkal, nehézségekkel küzdő egyházi könyvtárral, illetve benne dolgozó könyvtárossal találkozom, ilyenkor megerősödöm abban a hitemben, hogy látszólag reménytelen helyzetben nem csupán a mi gyűjteményünk van, és mégis tudunk fejlődni, előre lépni, és a közös fórumokon lendületet kapunk egymás lelkesedésétől. Mi egyházi könyvtárosok hívó emberek is vagyunk, a hit, a remény és a szeretet szent hármassága a szakmaiság mellett további erős kapcsolat az együttműködésünkben.

Milyen hobbid, szabadidős elfoglaltságaid vannak?

Visszakérdezhetek? Mi az, hogy szabadidő? „Szabadidőben” egy kórház ügyeit intézem, amit férjem álmodott meg: egy hálapénz nélküli kórházat. Az emberekkel jót tenni, az embereket szolgálni, ezt hivatásnak tekintem. Kórházi és a gyűjteményi elfoglaltságom mellett tanítottam hétközben, évtizedekig hitoktattam az unitárius ifjúságot a vasárnapi szabadidőmben. Nagymama is lettem, tehát ha szabadidőről van szó, azt mindig valamilyen „társaságban” töltöm. A hobbim mindvégig az olvasás maradt.

Mit jelent számodra az olvasás?

A könyvek szeretete eszmélésem óta tart. Először természetesen a mesekönyvek világa ragadott meg. Nagycsaládban éltem, nem voltunk gazdagok, de szüleimnek fontos volt, hogy akár részletre is három testvéremnek és nekem könyvajándékot vegyenek. Majd kisiskolás koromban beiratkoztam a falu könyvtárába, ahol a könyvtáros néni okosan elégítette ki olvasási igényemet, ízlésformáló hatását csak később ismertem fel. Édesanyám és az általános iskolai magyartanárom tovább mélyítette az irodalom, olvasás iránti érdeklődésem. A középiskolai években is sokat olvastam, aztán jött egy évtized,

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

amikor a családalapítás, gyereknevelés volt a hivatásom. Fontos volt, hogy a gyerekeimet olvasóvá neveljem. Ebből az időszakból legmaradandóbb emlékünkné a sok közös olvasás. Majdnem harmincéves voltam, mikor a tanítóképzőben találkoztam a tudományos olvasással. Szerettem ezt a fajta elmélyült formáját is az olvasásnak. Tizenöt évet töltöttem folyamatos tanulással a felsőoktatásban, ez napi szintű találkozást jelentett szépirodalommal, elemző művekkel. Az unitárius könyvtárba érkező sajtó és különböző felekezeti sajtót is naponta figyelemmel kísérem. Az olvasás, bár figyelmet követel, ismeretet ad, kielégíti a kíváncsiságomat, gyönyörködtet és ellazít engem.

Melyek a legfontosabb, meghatározó olvasmányélményeid?

Visszaautalva a gyerekkoromra: nagyon szerettem a különböző népek meséit, a magyar népmesék humorát. Az általános iskolában sok verset olvastam, rendszeresen szavaltam, és egy párat írtam is. A kötelező olvasmányok tizenévesen engem nem taszítottak, mint a korombeli diákokat, könnyen belehelyezkedtem az adott korba, pl. az Egri Csillagok, az Aranyember című regények világába. Utóbbit többször elolvastam, mielőtt a diákjaimmal elkezdtük elemezni, minden alkalommal más helyeződött

az érdeklődésem középpontjába. Az ókori görög irodalomból Szophoklész Antigonéja több évtizede visszacseng az emlékeimbe. A középiskolai évek alatt fedeztem fel Villon, Baudelaire, Verlaine, Rimbaud költészetét, megannyi külön világot. Ady versei, társadalompolitikai írásai nagy hatással voltak rám. Kilépve a gyermeki látószögből, másképp figyeltem a világot. A gyerekneveléssel töltött időszakomban olvastam Thomas Mann Varázshegy című művét, amit esténként a konyhában elemeztünk ösztönösen szintén irodalomrajongó bátyámmal. Hitoktatóként a Biblia olvasása, a gyerekekkel történő értelmezése volt elemi hatással rám, és remélem, át tudtam adni valamit ebből a hatásból nekik is. Ahogy változom (ez öregedést is jelent!), úgy változnak az ágyam mellett sorakozó művek szerzői, műfajai: Arany János, Márai Sándor, Eszterházy összegző kötetei. De figyelem az új hangokat is: pl. Háy János, Grecsó Krisztián egy-egy művét érdeklődéssel fogadom. Könyvtárosként „hivatásos” olvasóvá váltam, de a betűk szerelmese maradtam!

Béres-Muszka Ibolya

Magyar Unitárius Egyház

Dr. Szent-Iványi Sándor Unitárius Gyűjtemény

Könyvtára

ÚJDONSÁG

Bálint Péter, Bálint Zsuzsa
 „Azé kúdtott az Isten ide hozták, hogy segíjék rajtatok” : példázatok és folklórszövegek hermeneutikája
 Hajdúböszörmény, Didakt, 2018.

Bagyinszki Ágoston,
 Mészáros Lukács (szerk.)
 Apóriák : természettudomány és teológia párbeszédben
 L'Harmattan : Sapiencia Főiskola, 2018.